

M K B

T Á J É K Ö Z T A T Ó

***Boldog
Új
Évet
Kívánunk!***

PROGRAMOK
RENDEZVÉNYEK
BESZÁMOLÓK
JELENTÉSEK
RÖVID CIKKEK
KÖZLEMÉNYEK
HÍREK
HIRDETMÉNYEK

***2010.
január–február***

Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat
Budapest, Pusztaszeri út 35.
1025

Dr. BARÁTOSI KÁLMÁN
1943–2009

November végén kaptuk a hírt, hogy dr. Barátosi Kálmán, földmérő mérnök, bányamérnök, geodéziai automatizálási szakmérnök, Társulatunknak több mint három évtizeden át tevékeny tagja és több mint egy évtizedig egyik bizottságvezetője eltávozott közülünk.

Édesapja Barátosi József, a Geológiai Technikum igazgatóhelyettese, akkor társulatunk ügyvezető társelnöke volt, akinek egyik szívügye volt, hogy az akkor lezárt Vár-barlangban újra létrehozza az 1930-as években Kadić Ottokár által kialakított, de a háború során megsemmisült Barlangtani Múzeumot. 1961. április 30-án adta át a Társulat a Budapesti Történeti Múzeumnak az újjászületett Barlangtani Múzeumot. A látogatók vezetésére Barátosi József – aki Oktatási Bizottságunk elnöke is volt – a Geológiai Technikum legtalpraesettebb növendékeit képezte ki, és velük együtt Kálmán fiát is, aki 1961-től kezdve, több mint 20 esztendőn át vett részt Társulatunk Vár-barlang Bizottságának munkájában. 1971-ig rendszeresen vállalta társaival együtt a Vár-barlangban és az ott berendezett Barlangtani Múzeumban a látogatók vezetését, majd 1971-ben átvette édesapjától a Vár-barlang Bizottság vezetését és több mint 10 éven át ő szervezte, irányította a barlangban és a Társulat által vállalt feladatokat.

De nemcsak a látogatókat vezette a Barlangtani Múzeumban, hanem kutatta is a Vár-barlangot. 1968-ban ő figyelte fel a barlang forrásmészke-mennyezetében egy mamut fogának lenyomatára és benne a fog maradványaira is. Felfedezése nemcsak a barlang genezisének megállapításához, de kialakulásának datálásához is fontos támpontokat nyújtott.

A Barlangtani Múzeum bemutatása 1982-t követően gyakorlatilag ellehetetlenült, ezzel Társulatunk Vár-barlang Bizottsága is beszüntette munkáját. Barátosi Kálmán ezután társadalmi tevékenységét testvérszervezetünk, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület keretében folytatta, ahol a Bányamérő Szakcsoport titkára, majd élete végéig elnöke volt. 1991-ben Barátosi Kálmánt a Nemzetközi Bányamérő Egyesület elnökségi tagjává, 2000-ben alelnökévé, 2005-ben elnökévé választotta.

A barlangoknak és a bányáknak, a természetes és mesterséges felszínalatti üregeknek ez a rendkívül nagy tudású és nemzetközileg is nagyra becsült, kiemelkedő szakembere, aki a tudományos munkásságot a gyakorlati megoldásokkal oly mesteri módon ötvözte, ugyanakkor rendkívül szerény és mindenki irányában mindig segítőkész ember volt. Elvesztése a barlangtudományok és a barlangkutatók számára is szomorú veszteség. Emlékét szeretettel és nagyrabecsüléssel őrizzük meg!

Dr. Dénes György

MKBT TÁJÉKOZTATÓ

Megjelenik minden páratlan hónap elején (lapzárta minden páros hónap 15-én).

Kiadja a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulat

1025 Budapest, Pusztaszeri út 35.

Tel.: 346-0494, tel/fax: 346-0495, e-mail: mkbt@t-online.hu

Szerkesztő: Fleck Nóra. Felelős kiadó: dr. Leél-Össy Szabolcs

Floppyn, CD-n és e-mail-en érkező anyagokat World formátumban rudunk fogadni.

KITÜNTETÉS

A Főváros Napja alkalmából **Budapestért díjban** részesült

Adamkó Péter barlangkutató, barlangi mentő

a Budai-hegységben található hévizes eredetű barlangok és a magyar karsztvidék feltáró kutatásában betöltött aktivitásért, valamint több száz ember életének megmentésében nyújtott segítő közreműködéséért.

(Forrás: Főpolgármesteri Hivatal honlapja)

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

**A 2009. ÉVI CHOLNOKY JENŐ
KARSZT- ÉS BARLANGKUTATÁSI PÁLYÁZAT
EREDMÉNYEI**

A Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium a Magyar Karszt- és Barlangkutató Társulattal közösen 2009-ben is meghirdette a Cholnoky Jenő Karszt- és Barlangkutató Pályázatot a hazai karszterületeken ill. barlangokban végzett feltáró és tudományos tevékenység dokumentálásának ösztönzése, s ezáltal a minisztérium Barlang- és Földtani Osztálya által vezetett közhiteles barlangnyilvántartás és az ahhoz kapcsolódó adattár fejlesztése érdekében. A pályázat anyagi fedezetét a minisztérium, továbbá a természetvédelmi nyilvántartások kialakítására elkülönített keret terhére az Aggteleki, a Balaton-felvidéki és a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság biztosította.

A pályázatra az október 15-i határidőig csoport kategóriában 5, egyéni kategóriában 12 pályamunka érkezett be, melyek a pályázati kiírás feltételeinek kivétel nélkül megfeleltek. A pályamunkákat az 5 tagú bíráló bizottság (a MKBT képviselőjében dr. Leél-Össy Szabolcs elnök, továbbá Maucha László, Perényi Katalin és Gazda Attila; a KvVM képviselőjében Takácsné Bolner Katalin) a kiírásban megadott – immár csoport kategóriában is a pályázat célkitűzéseire koncentrált – szempontok szerint értékelte és pontozta. Az eredmények ünnepélyes kihirdetésére a Miskolcon rendezett Szakmai Napok keretében került sor.

CSOPORT KATEGÓRIA

I. díj – 250 000 Ft

Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület és Szent Özséb Barlangkutató Csoport (93 pont)

A két együttműködő csoport néhány év hallgatás után újra kiemelkedő színvonalú pályamunkával jelentkezett. A Vacska–Rejtektút-rendszer feltárása vitathatatlanul az elmúlt évtized egyik legnagyobb barlangfelfedezése, amit – a Szent Özséb-barlangban történt jelentős továbbjutással együtt – mintaszerűen és remek fotókkal illusztrálva dokumentáltak. A feltárások naplószerű leírása olvasmányos és süt belőle a lelkesedés, s példa értékű a barlang állagvédelme érdekében kifejtett tevékenységük is. Tudományos munkáik témaválasztása (infrakamerás hőterképezés, sokhely-

színes folyamatos hőmérsékletregisztráció) merész és újszerű, azok eredményei pedig rövid távon is hasznosíthatók a további feltáró kutatások tervezése során. A pályamű egésze kitartó és tudatos kutatómunkát tükröz – csak így tovább!

II. díj – 130 000 Ft

Pécs-Baranyai Origó Ház Egyesület Mecseki Karsztkutató Csoport (80 pont)

A csoport a 2008-as év legjelentősebb mecseki barlangfeltárását hajtotta végre, melynek köszönhetően a Spirál-víznyelőbarlang tágas cseppköves termekkel, összhossza pedig közel 300 m-el növekedett. A számos színes fényképfelvétellel és térképekkel illusztrált jelentős érzékletes és jól dokumentált betekintést nyújt e nagyszerű feltárás részleteibe, beszámol két kisebb barlang állagvédelmi munkáiról, ismerteti a Spirál-barlangban végzett földtani vizsgálatok eredményeit, valamint bibliográfiai összeállítást közöl a csoport „örökös tiszteletbeli vezetője”, Rónaki László publikációs munkásságáról.

III. díj – 100 000 Ft

Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület (75 pont)

Az egyesület igényes kivitelű jelentése – megszívlevélve a tavalyi bírálatot – nemcsak a mecseki viszonylatban jelentős új feltárásokat (Vadetetős-barlang +64 m, Római-zomboly -21 m), de a Szajha felső-barlangban folyó bontást is részletesen és szakszerűen dokumentálja. Tudományos munkáik közül kiemelendő a házilag tökéletesített lyukkamera, amelynek első dokumentált hazai használata rögtön eredményre is vezetett. Öröndetes a szegediekkel kibontakozó együttműködésük is, ami az idén közösen végzett radonmérésekben és a Jószerencsét-aknabarlang kötéltechnikai kiépítésénél nyújtott segítségben nyilvánult meg.

Könyvjutalom

Szegedi Karszt és Barlangkutató Egyesület (64 pont)

Az Egyesület neve lassan összefonódik a környezetvédelmi oktatással és neveléssel, melyet nagy erőbefektetéssel, magas színvonalon és lelkesen végeznek. Sajnos ez az ideai pályázaton ugyanúgy nem volt értékelhető, mint az ígéretes és a földrajzi fekvésből következően logikus Horvát Kutatási Program. Mindezek láthatóan felemésztették a tagság idejét és energiáját, így a tudományos és hazai feltáró tevékenységük 2008-ban meglehetősen szerény volt, az eredmények közül – az egyéni pályázatok között is megjelenő radon-vizsgálatok mellett – leginkább a Jószerencsét-aknabarlang újrafeltárása emelhető ki.

MKBT Vulkánszpeleológiai Kollektíva (58 pont)

A kollektíva hagyományosan szép kiállítású, gazdagon illusztrált évkönyvében sajnos ugyancsak kevés az idei kiírás szerint is értékelhető elem, hiszen sem a mesterséges üregek felkutatására és dokumentálására irányuló tevékenységük, sem pedig a változatlanul jelentős nemzetközi aktivitásuk nem sorolható ebbe a körbe. Ezekhez képest a három szilváskői barlangban történt kisebb előrelépéseik aluldokumentáltak, a tudományos fejezet egyetlen újszerű részéből, a gránitban kialakult galíciai O Folón-barlang bemutatásából pedig nem kideríthető, hogy az milyen arányban alapul saját megfigyeléseken illetve átvett ismereteken.

A csoport kategória eredményeinek összesítése

	Összefoglalás 0-5 p.	Alaposság, szakszerűség 0-30 p.	Dokumentatív érték 0-30 p.	Eredmények jelentősége 0-20 p.	Megjelenítés színvonala 0-15 p.	Összesen	Megjegyzés
<i>Ariadne Karszt- és Barlangkutató Egyesület & Szent Özséb Barlangkutató Csoport</i>	4	26	28	20	15	93	I. díj
<i>PBOHE Mecseki Karsztkutató Csoport</i>	4	23	24	17	12	80	II. díj
<i>Pro Natura Karszt- és Barlangkutató Egyesület</i>	5	21	24	12	13	75	III. díj
<i>Szegedi Karszt- és Barlangkutató Egyesület</i>	5	16	21	9	13	64	könyvjutalom
<i>Vulkánszpeleológiai Kollektíva</i>	5	18	13	8	14	58	könyvjutalom

EGYÉNI KATEGÓRIA

Az egyéni pályázatok esetében a Bizottságnak különösen nehéz dolga volt, hiszen igen sok magas színvonalú, az értékelés során azonos vagy közel azonos pontszámot elért pályázat érkezett be. Közülük egy első, egy második és egy harmadik helyezett kiemelése nem lett volna igazságos, így a Bizottság mindhárom díjat megosztva adta ki.

I. díj – 100 000 Ft

Virág Magdolna: A Szemlő-hegyi-barlang csepegő vizeinek vizsgálata, a Rózsadombi törmeléktelekén át történő beszivárgás értékelése céljából c. szakdolgozata (88 pont)

Az ELTE-n készített szakdolgozat az elvégzett vizsgálatok részletességével és azok dokumentálásának alaposságával emelkedik ki a mezőnyből. A szerző a Szemlő-hegyi-barlang 9 pontján mérte két és fél éven át, átlag kéthetenként gyakorisággal a csepegő vizek hozamát, hőmérsékletét és kémiai összetételét, amelyek eredményeit az egyes pontok földtani-szerkezeti adataival, a csapadékviszonyokkal, a felszínhasználat módjával és stabilizotóp-adatokkal is összevetette. Mindezek alapján sokoldalúan igazolta a természetes beszivárgást helyenként módosító különféle antropogén hatásokat. A komplex diagramokon ábrázolt részletes idősorokkal, számos térképpel és fotóval illusztrált, gondosan fogalmazott pályamű hatalmas és precíz munkát tükröz, amihez csak gratulálni lehet.

I. díj – 100 000 Ft**Egri Csaba: Barlangok 3 dimenzióban c. mozgófilmje (88 pont)**

A művészi színvonalú, remek aláfestő zenékkal kísért alkotás ugyancsak több éves munka eredménye, melynek során a szerző új utakat nyitott a hazai 3D barlang-ábrázolásban is. A hagyományos diafilmre készült felvételeket digitalizálva, ráadásul egy átlagos számítógépen is lejátszhatóan jeleníti meg, áttűnések és nagyítások alkalmazásával pedig valódi filmhatást sikerül elérnie. Az összesen 11 hazai és 5 külföldi barlangban készült változatos felvételek a laikus számára is érzékelhetővé teszik a hol tátongó, hol éppen szűkös barlangi terek atmoszféráját és a barlangjárás hangulatát. A pályamunka jelentősége bizonyítottan túlmutat hazánk határain: első része, ami a tavalyi európai barlangász-találkozón a zsüri és a közönség első díját is elnyerte, a magyar barlangi filmezés-fényképezés eddigi legjelentősebb sikere.

Az egyéni kategória eredményeinek összesítése

	Témaválasztás újszerűsége 0-10 p.	Alaposság, szakszerűség 0-30 p.	Eredmények jelentősége 0-40 p.	Megjelenítés színvonala 0-20 p.	Összesen	Megjegyzés
Ádám Bence	10	23	27	19	79	II. díj
Egri Csaba	10	27	31	20	88	I. díj
Eszterhás István – Szentés György	4	21	12	14	51	könyvjutalom
Glöckler Gábor – Gál Benedek	7	20	25	12	64	könyvjutalom
Juhász Márton – Paulovics Péter	10	26	25	14	75	III. díj
Koltai Gabriella	6	23	28	15	72	III. díj
Lénárt László és szerzőtársai	10	20	32	17	79	II. díj
Nagy Sándor	10	23	30	16	79	II. díj
Prakfalvi Péter	10	22	17	14	63	könyvjutalom
Reszegi Attila	8	23	24	16	71	III. díj
Rónaki László	8	23	28	14	73	III. díj
Virág Magdolna	9	27	34	18	88	I. díj

II. díj – 70 000 Ft**Bányai Andrea–Fedor Eleonóra–Lénárt László–Németh Ágnes–Szegediné Darabos Enikő: A Bükk Karsztvízszint Észlelő Rendszer története, felépítése, sze-****melvények a Miskolci Egyetem Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Tanszékének kapcsolódó vizsgálati eredményeiből c. tanulmánya (79 pont)**

A Lénárt László és hallgatói által benyújtott pályamunka – többek között – 5 komplett OTDK dolgozat lényegét próbálja egyetlen tanulmányba összesűriteni. Az eredmény azonban felemásra sikeredett, hiszen akármennyire is újszerűek és jelentősek pl. a csapadék és a karsztvízszint-emelkedés követési idejére, a karsztvíz-mozgás szempontjából hatékony csapadékcsoportok mértékére vonatkozóan közölt megállapítások, vagy az adatpótlások módszerének pontosítása, a területi korlátok miatt az ezeket hitelesítő dokumentumok csak illusztrációként, kiragadott példák formájában jelennek meg, így a munka alapossága és szakszerűsége nehezen elbírálható. A kevesebb ez esetben több lett volna!

II. díj – 70 000 Ft**Ádám Bence: Kačna-barlang c. mozgófilmje (79 pont)**

A 25 perces film egy sokunk által csak hírből ismert barlangba, a szlovéniai Kačna Jama-ba kínál betekintést. A 200 m mélységű bejárati aknasort követően hatalmas belső terekkel jellemzett barlang technikailag igen nehéz feladat elé állította az alkotókat – ez utóbbiak bevilágítása nem is sikerült minden esetben. A pályamunka ennek ellenére jóval több, mint az Ariadne csoport háromnapos túráját megőrkítő amatőr dokumentumfilm: az alámondott szakszerű szöveg, továbbá a környező Karszt-hegység és a barlang hidrológiai kapcsolatainak rövid bemutatása révén remek ismeretterjesztő alkotás. Jó lenne – talán némi rövidítés után – a nagyközönségnek is bemutatni!

II. díj – 70 000 Ft**Nagy Sándor: A Budai-hegység hidrotermás folyamatainak szerepe a Bátor-barlang és a Ferenc-hegyi-barlang kialakulásában c. szakdolgozata (79 pont)**

Az ELTE geológus szakán készült szakdolgozat több éves terepi és laboratóriumi munka eredményeinek összefoglalása. Ennek során a szerző a Bátor- és a Ferenc-hegyi-barlangban végzett, jól dokumentált megfigyelésekkel és tektonikai mérésekkel, továbbá a begyűjtött ásványminták röntgen pordiffrakciós, folyadékzárvány- és stabil izotóp-vizsgálatával pontosította a két barlang zárt illetve nyitott cellás hidrotermális fejlődési szakaszaihoz kapcsolódó ásványkiválásokra vonatkozó ismereteinket. Kár, hogy az igényesen illusztrált dolgozat elejéről hiányzik a tudománytörténeti fejezet, a nem elég lényegre törően fogalmazott szöveg szerkesztésmódja pedig helyenként nehezen áttekinthető.

III. díj – 50 000 Ft**Juhász Márton–Paulovics Péter: Egy lehetséges módszer a kereknyergű patkós-denevér dunántúli maradvány-állományának megmentésére: megerősítés áttelepítéssel c. publikációja (75 pont)**

A cikk egy hazánkban egyedülálló kísérlet tudományos megalapozását célozza. Az állományviszonyok alakulásának és a faj életmódjának elemzésével részletesen bemutatja a beavatkozás szakmai indokait, majd a rudabányai Andrassy-táróból a Pisznice-barlangba tervezett áttelepítés módszertani útmutatóját, azaz az időpont, az egyedszám és a konkrét egyedek kiválasztása során figyelembe veendő szempontokat, az áttelepítés és a kapcsolódó monitorozás lebonyolításának mikéntjét részlete-

zi kiemelkedő alapossággal. Sajnos a munka tényleges jelentősége majd csak az ismertett módok eredményei alapján lesz felmérhető.

III. díj – 50 000 Ft

Rónaki László: A Tettye-forrás vízgyűjtő területe, barlangjai és szökevényvizei c. publikációja (73 pont)

A Hidrológiai Közönyben közölt cikk az első olyan, nyomtatásban is megjelent publikáció, ami rámutat a Tettye-forrás vízgyűjtőjének kiterjedésével, a karsztvízszint magasságával, valamint a környező hegységperemen fakadó források vizének származásával kapcsolatban a szakirodalomban a tekintélyelvűség folytán rögzült tévedésekre. A szerző állításait számos adattal és ábrával támasztja alá; kár, hogy ez utóbbiak a kicsinyítés mértéke miatt nem minden esetben áttekinthetők, a cikk fogalmazásmódja pedig sok helyen nehézkes.

III. díj – 50 000 Ft

Koltai Gabriella: Radontranszport-vizsgálatok a Nyugat Mecseki karszt területén c. OTDK-dolgozata (72 pont)

Az Országos Tudományos Diákköri Konferenciára készített, igényes megjelenítésű dolgozat az első kísérlet a Mecsek barlangjaiban 1995 óta folyó radonkoncentráció-vizsgálatok érdemi kiértékelésére, amelynek során a szerző 4 barlangban végzett saját mérései mellett a térség 5 további barlangjából származó adatokat is feldolgozza. Az ennek alapján levont következtetései és megállapításai azonban – részben az időben nem átfedő mérések miatt – még nem igazán meggyőzőek, de kiváló alapot szolgáltatnak a munka folytatásához.

III. díj – 50 000 Ft

Reszegi Attila: Barlangnyilvántartás Magyarországon, kezdetektől napjainkig c. szakdolgozata (71 pont)

A Nyugat-magyarországi Egyetem főiskolai karán készült szakdolgozat a sokak által nem eléggé ismert közhiteles barlangnyilvántartás felépítését, annak továbbfejlesztési lehetőségeit illetve történeti előzményeit és jogi hátterét ismerteti – sajnos az utóbbiak esetében a forrásmunkák nem teljeskörű hivatkozásával. Az interneten is elérhető változat használatának kézikönyv-jellegű, számos net-hivatkozást tartalmazó ismertetése viszont hízagypótló munka, ami a számítástechnikában nem túl járatos érdeklődőknek is jó eligazodást nyújt.

Könyvjutalom

Glöckler Gábor–Gál Benedek: A Spirál-víznyelőbarlang c. előadása (64 pont)

A szerzőpáros pályaműve egy rövid kutatástörténeti áttekintést követően a Spirál-víznyelőbarlang új szakaszának feltárását és a barlang földtani viszonyait, az ott végzett kőzettani vizsgálatok és tektonikai megfigyelések eredményeit ismerteti. Mindezeket azonban – a feltárás tekintetében részletesebben, a földtani rész esetében pedig szó szerint (!) – a csoport ezévi jelentése is tartalmazza, így a két pályamunka kölcsönösen gyengíti egymást. A pályázási stratégiát legközelebb jobban át kell gondolni!

Prakfalvi Péter: Az erdőkürti Praki-barlang kutatástörténete, földtana és genetikája c. tanulmánya (63 pont)

A szakma számára 2008-ban, a szerző által felfedezett kis barlangról szóló tanulmány – a címnek megfelelően – korrektül áttekinti annak feltárulásáról, tágabb és közvetlen földtani környezetéről rendelkezésre álló adatokat. Magáról a barlangról azonban kevés információt közöl, és a leírtakat szemléltetni hivatott térképeket és fotókat is csak gyenge minőségben sikerült kinyomtatni. Fő értéke a genetikai elemzés, amivel az andezites vulkáni törmelékben lévő üreg – ilyen kőzetben szokatlan – gázhólyag eredetére következtet; kár, hogy ezt nem sikerült egy geofizikai úton körvonalazott további üreg fúrásos elérésével is megerősíteni.

Eszterhás István–Szentés György: A Mátra földtani vázlata és barlangjai c. publikációja (51 pont)

A Karsztfejlődés XIII. kötetében megjelent publikáció alapvetően a Vulkánspeleológiai Kollektíva évkönyveiben már közöltek ismétlődő összefoglaló, amelyben a szerzők a hegység földtani felépítésének tömör, közérthető áttekintése után genetikailag csoportosítják, és egy-egy jellemző példán keresztül bemutatják annak jellemző barlangtípusait. Az új információt nem tartalmazó munka szakszerűségét csökkentik, hogy a földtani rész még a 60-as, 70-es évek köztrétegtani elnevezéseit használja, a barlangtípusok között pedig a barlang fogalmának meg nem felelő természeti képződmények is találhatók.

*Takácsné Bolner Katalin
KvVM Barlang- és Földtani Osztály*

TÁMOGATÓINK

Szilvay Péter 5000 Ft.

Támogatóink nagylelkű adományait szívből köszönjük.

TAGDÍJ

A 2010. évi tagdíjak nem változnak, azaz:

teljes jogú tagdíj **5000 Ft**,
kedvezményes (diák, nyugdíjas, munkanélküli) tagdíj **3000 Ft**.

Kérésre csekket biztosítunk, továbbá a tagdíjak átutalással történő befizetéséhez közöljük a Társulat bankszámlaszámát: 10200830-32310384

Ezúton köszönjük meg tagjainknak a 2009. évben tanúsított fegyelmezett tagdíjfizetést, s kérjük – ha tehetik – 2010 folyamán is az első negyedévben fizessék be tagdíjukat, ezzel is segítve a Társulat zökkenőmentes működését.

Tájékoztatásul közöljük, hogy a tagoknak járó pasztik tagsági kártyát csak azoknak rendeltük meg 2010. évre, akik a 2009. évi tagdíjat befizették. Természetesen bárkinek lehetősége van az elmaradt tagdíj visszamenőleges befizetésére, ebben az esetben azonban a kártya elkészítése miatt türelmet kérünk.

SZEMÉLYI JÖVEDELEMADÓ 1 %

2009-ben a személyi jövedelemadó 1 %-ának Társulatunk részére történő irányításával – közismerten szerény anyagi körülmények között működő – egyesületünk 795 693 Ft támogatáshoz jutott. Az összeget az új pasztikkártyás tagsági igazolvá-

nyok képzésére, valamint a szervezett barlangkutatás száz éves évfordulójához kapcsolódó események megrendezésére fordítjuk.

A Társulat vezetése ezúton köszöni meg mindenkinek önzetlen és a törvényi szabályozás folytán anonim támogatását.

A gazdasági helyzet romlásával és a pályázati lehetőségek beszűkülésével úgy tűnik, hogy a Társulat bevételeiben a tagdíj mellett biztos forrásként csak az SZJA 1 %-ára számíthatunk. Éppen ezért arra kérünk benneteket, hogy a 2009. évre vonatkozó adóbevallásban is a Társulatot támogassátok az SZJA 1 %-ával.

A rendelkező nyilatkozat kitöltéséhez itt adjuk meg a Társulat adószámát.:

1	9	8	1	5	8	0	2	2	4	1
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Köszönettel a Társulat vezetése

OSZTRÁK BIZTOSÍTÁS

A Társulat, a korábbi évektől eltérően, **január közepén intézi a biztosítások hosszabbítását**, illetve újak megkötését, mivel sokan január utolsó hetében már utaznak valahová.

A Bécsi- és Alsó-ausztriai Barlangkutató Szövetségtől kapott tájékoztatás szerint a 2010. évi tagsági díjak (melyek a biztosítást is magukban foglalják) nem változnak:

- már biztosítással rendelkezőknek, ill. azoknak, akik megszakított tagságukat fel kívánják újítani vagy igazolványuk elveszett: 25 Euro,
- új belépőknek 30 Euro (ebből 5 Euro az egyszeri beiratkozás díj. **Fontos:** 1983 után születetteknek új biztosítás kötésekor nem kell fizetni az 5 Euro beiratkozási díjat.

Nem MKBT tagoknak az ügyintézés – a tavalyihoz hasonlóan – a fenti összegben felül további 1300 Ft-ba kerül.

Új tagsági viszonyhoz a www.barlang.hu-ról letölthető és **olvashatóan** (német nyelven) **kitöltött űrlap** és **1 db fénykép** szükséges.

A biztosítást a Társulat központilag intézi, ezért kérünk mindenkit, aki a témában érintett, hogy legkésőbb **2010. január 11-ig** szíveskedjen a Titkárságra behozni a fent megadott összeget, ill. a kitöltött adatlapot és fényképet (hosszabbítás esetén az igazolványt!)

Tájékoztatásul közöljük, hogy a 2009-ban megkötött biztosítások 2010. január 31-ig érvényesek, az újonnan kötendők pedig a megkötés napjától válnak érvényessé.

Titkárság

Vass Imre felújított és megkoszorúzott sírja a sárospataki református temetőben

(Beszámolót lásd a következő oldalon.)

RÖVID BESZÁMOLÓ A „BARLANGKUTATÓK SZAKMAI TALÁLKOZÓJÁ”- RÓL

A 2009. november 6–8. között Miskolcon megtartott rendezvénynek a házigazdája a Miskolci Egyetem volt, mivel az Egyetem az alábbi évfordulókhoz kapcsolódva örömmel adott helyet rendezvényünknek.

– a *Műszaki Földtudományi Kar a 275. tanévet indította* (az első tanév Selmechányán indult az akkori bányászati-kohászati tanintézetben = Bergschule-ban)

– a *Miskolci Egyetemet 60 éve hozták létre* (Miskolcon, a Selmechányáról Sopronba költöztetett bánya- és kohómérnöki karokra építve, kiegészítve a Gépészmérnöki Karral)

– a *Műszaki Földtudományi Kar 50 éve működik Miskolcon* (10 év alatt költöztették át Sopronból az újonnan létrehozott Nehézipari Műszaki Egyetemre)

– a *Hidrogeológiai-Mérnökgeológiai Tanszék 20 éves* (mint önálló tanszék)

A rendezvény regisztrált résztvevőinek száma 101 fő volt.

A rendezvénysorozat november 6-án, péntek délután Vass Imre felújított sírkövének avatásával, ill. megkoszorúzásával indult. A Társulat által szervezett ünnepségen mintegy 20 fő vett részt a sárospataki református temetőben, ahol Székely Kinga mondott ünnepi beszédet, Ezt követően dr. Leél-Össy Szabolcs a Társulat, Salamon Gábor az Aggteleki Nemzeti Park nevében helyezett el koszorút. A református egyházközség az ünnepséget követően megköszönte Vass Imre emlékének ápolását. (A sírkő felújítását Kincses Júlia tiszteleti tagunk kezdeményezte, a felújításhoz a Társulat nyolc tagja, ill. az Aggteleki Nemzeti Park Igazgatósága járult hozzá anyagilag is.)

Este került sor a Kovács Attila tiszteletére rendezett „**Gömör–Partium–Bükk karsztjai és barlangjai**” c. fotókiállítás megnyitására az Egyetem Galériájában, ahol Kovács Attila barlangfotóin kívül Szuhai Sándor (Tenke, Erdély, Románia), Benedek László (Bátka, Szlovákia) és Lénárt László képei kerültek bemutatásra 5 napon keresztül. (A kiállítás megrendezését a Miskolci Egyetem anyagilag is támogatta.)

A kiállítás után Egri Csaba megkezdte a 3D-s vetítés-sorozatát amerikai, francia és magyar barlangokról, amit összesen 3-szor ismételt meg, nagyon nagy sikerrel.

A konferencia előadásai előtt Patkó

A fotókiállítás megnyitója

Gyula rektor megnézte a kiállítást, majd köszöntötte a rendezvény résztvevőit s néhány előadás meghallgatásáig körünkben maradt. A Konferencia és a Társulat kapcsolatát Leél-Őssy Szabolcs elnökünk vázolta fel, ill. a Társulat és a KvVM által kiírt Cholnoky-pályázat eredményeit Takácsné Bolner Katalin osztályvezető ismertette. (Részletes ismertetésére a Tájékoztató 3. oldalán került sor.)

A konferencián az alábbi előadások hangzottak el (a több részből álló előadásokat összevontuk):

Barati Judit: A tudományos alap kutatásokat nehezítő tényezők

Dobos Tímea: Guanótelepek által létrehozott foszfátásványok bükki barlangokból

Hevesi Attila: Valamit a barkai fennsíkról

Barati Judit: Barlangi denevérek hosszú távú megfigyelése és statisztika

Magyar Ágnes–Horváth Anita–Lacza Rita–Ország János–Varga Edina–Dezső József:

Pleisztocén kitöltések vizsgálata az Abaligeti-barlangban

Perényi Katalin–Zih József: Föld alatti vizek vizsgálata a Pádison

Kocsis Ákos: Működő víznyelők megfigyelése a Dunántúli-középhegységben 2009-ig: Dunazug, Pilis, Gerecse, Bakony

Stieber József: A barlangi aeroszol összetételének többféle módszerrel történő nagy pontosságú elemzése; A Mátyás-hegyi-barlang Színház-termének légtér-terhelési próbája és annak tanulságai; A barlangi klímamonitoring állomások több mint 10 éves üzemeltetési tapasztalatai

Sutányi Gergely: Légnyomjelzések és geofizikai mérések a Csévi-szirteken

Pataki Róbert: A Kossuth - és a Rákóczi barlangok kutatásának 2009-es eredményei

Piri Attila–Sűrű Péter: Nyelőtől a forrásig, a Sebes-források rendszere

Bányai Andrea: Az Egerszalók-Demjéni hévízkutak vizéből történő recens kiválások

Kovács Richárd–Slíz György: Újabb feltárások a Vacska-barlangban; A sikeres feltárások háttere, valamint további lehetőségek és távlati célok

Fehér Katalin–Kiss Klaudia–Kiss Attila: Beszivárgó vizek vizsgálata a Rózsadombi-termálkarszton

Kiss Klaudia: A Mátyás-hegyi-barlang beszivárgó vizeinek szennyezettsége

Virág Magdolna–Mádlné Szőnyi Judit–Mindszenty Andrea: Természetes és antropogén hatások a Szemlő-hegyi-barlang csepegő vizeiben

Juhász Eleonóra–Németh Ágnes–Lénárt László: Barlangterápia helye a komplex légzésrehabilitációban a hazai és nemzetközi irodalom áttekintése alapján

Chorendzsák György: Házilagosan készíthető barlangi világító eszközök, új lehetőségek. Avagy a „sufnituning” reneszánsza és létjogosultsága napjainkban.

Zentay Péter–Hajnal Ágnes: Ez lenne a Cote d'Azur? (Az első nemzetközi Grotte des Chamois kutatótábor)

Szabó Zoltán: Térképezések Máltán és Krétán

Leél-Őssy Szabolcs: Naica-barlang; Egri Csaba: Mammoth-barlang

Szabó Lénárd: Új kutatási eredmények a Canin-fennsíkon

Riskó Ágnes: Új-Zélandon jártunk

Eszterhás István: Látogatás Surtur birodalmában; Magyar Barlangkutató Expedíció Izlandon

Hegedűs András–Kiss Attila–Takácsné Bolner Katalin: Njegusi-Lovčen 2009 – a hetedik magyar expedíció eredményei

Fedor Eleonóra: A miskolci karsztos hévízkutak

Nagy József: Néhány bükki, Kiss-fennsíki forrás hozamadatainak összefüggése a csapadékkadatokkal

Lénárt László: Az Egerszalók-demjéni Termál-völgy karsztkútjainak összefüggés-vizsgálatai

Szegediné Darabos Enikő: A Bükk hegységben és a Közép-Stájer Karszt területén lévő vízszint monitoring rendszerek összehasonlítása

Németh Ágnes: A bükki figyelőkutak létesítésének és működésének története

Hevesi Attila–Riskó Ágnes: Valamit az USA nemzeti parkjairól

(Pillanatnyilag az elhangzott előadások konferenciakötetben való megjelentetését szervezzük, mivel a Miskolci Egyetem Műszaki Földtudományi Kara a konferenciakötet kiadásával is támogatja a rendezvényünket.)

Az előadások mellett az alábbi poszterek kerültek bemutatásra:

Kraus Sándor: Kalcitlemezek; Takarítás a Szemlő-hegyi-barlangban

Szabó Zoltán: Ghar Hassan (Málta), Gouvernéto (Kréta), Cool Goat (Kréta)

Hazslinszky Tamás: Vass Imre sírjának felújítása

A szombati napon az ebédszünetben az érdeklődők (kb. 50 fő) megtekinthették a „**Selmecebányai Emlékkönyvtár**” könyveit, kiadványait, térképeit, az esti program pedig a Galériában egy „zsiroskenyér-party”-val indult, melyet a tanszékünk hölgy tagjai szerveztek. (A több fajta zsiros kenyeret egy kis jó egerszalóki borral lehetett leöblíteni.) Akiket innen el lehetett csábítani, azok az alábbi vetítéseket tekinthették meg:

Szilvay Péter: MKBT tanulmányutak

2009 – Ausztria, Szlovákia

Tamasi Dóra–Huber Kilián: Hőésés a barlangban avagy gipszek között

Cantabria mélyén

Ádám Bence: Kačna-barlang. A Karszt mélyén

Katzer István–Putz Ádám: Virtuális barlangtúrák

Vasárnap pedig az előadások előtt az egyetem ásványgyűjteményét, ill. a 275 éves egyetem tiszteletére rendezett kiállítást tekintette meg a mintegy 50 főnyi érdeklődő.

Szilvay Péter: MKBT tanulmányutak

2009 – Ausztria, Szlovákia

Tamasi Dóra–Huber Kilián: Hőésés a barlangban avagy gipszek között

Cantabria mélyén

Ádám Bence: Kačna-barlang. A Karszt mélyén

Katzer István–Putz Ádám: Virtuális barlangtúrák

Vasárnap pedig az előadások előtt az egyetem ásványgyűjteményét, ill. a 275 éves egyetem tiszteletére rendezett kiállítást tekintette meg a mintegy 50 főnyi érdeklődő.

Szilvay Péter: MKBT tanulmányutak

2009 – Ausztria, Szlovákia

Tamasi Dóra–Huber Kilián: Hőésés a barlangban avagy gipszek között

Cantabria mélyén

Ádám Bence: Kačna-barlang. A Karszt mélyén

Katzer István–Putz Ádám: Virtuális barlangtúrák

Vasárnap pedig az előadások előtt az egyetem ásványgyűjteményét, ill. a 275 éves egyetem tiszteletére rendezett kiállítást tekintette meg a mintegy 50 főnyi érdeklődő.

Dr. Lénárt László

A REMÉNYTELENSÉG VÉGE

2009. november 13-án, pénteken, a nap rossz hírének ellenére megérkezett az első bűvár a Reménytelen-szifon boldogabbik oldalára. Mivel a szakmai napokon is bemutatott videó készítésénél már látszott a vízfelszín, reménykedve indultak neki a bűvárok az akkor következő merülésnek. Ezzel a pillanatnyi tettel pont került egy 40 éves kutatási szakasz végére. A szifon belső oldalán lévő levegős üreg az "Apáink terme" nevet kapta, tisztelegve és emlékezve ezzel azokra a kutatókra, akik korábban próbálkoztak szárazon vagy a víz alatt egyaránt. Az első mérések alapján a terem körülbelül 38 méter hosszú, 4–10 méter széles, viszont az az álom, hogy a Kossuth ismeretlen patakos járata kis vízeséssel érkezik a szifon másik oldalán lévő tóba,

A zsiroskenyér-party

sajnos nem vált valóra. Az első megfigyelések alkalmával látszott néhány lehetőség a szárazon való továbbjutásra, de végül csak a felszín alatt találtuk meg az érkező víz útját. A terembe befolyó víz egy szűk, lefelé bukó járatból érkezik, így nagy valószínűséggel további hosszas hétvégéket tölthetünk majd a víz alatti szakaszok feltárással, kezdetben a felhalmozódott üledék kitakarításával.

A jelenleg legfontosabbnak ítélt feladat a szifonban elhelyezett fix 8 mm-es vezetőkötél felmérhetővé tétele és annak minél pontosabb felmérése. Nem szeretnénk tovább menni anélkül, hogy a hátunk mögött elhelyezkedő szakaszokról nincsen felmérés és megrajzolt térkép. Az ismétlődő merülések miatt egyre "otthonosabbá" váló szifon új szakaszai is elvesztették az ismeretlenség varázsát, ennek ellenére nem akarjuk elbizni magunkat és úgy tenni, mint ha nem történhetne velünk baj. További feladatokat jelent, hogy a felszínen is szeretnénk minél pontosabban meghatározni a szifon elhelyezkedését a bejáratától a feltárt teremig, ezzel segítve a további felszíni kutatásokat. A korábbi vízfestések tanulságai és a jelenlegi feltárás, valamint a következő felmérések talán lendületet adnak megint a barlang száraz részeibe való, más pontokon keresztüli bejutás keresésének is. A szifon az 1997-ben megismert részhez képest csak 50 méterrel lett hosszabb, a jelenlegi végpontig vezető út mégis sok-sok ember lelkes munkájának az eredménye. Aki részt vett benne valaha, és sikernek érzi a mostani állapotot, érezze a sajátjának is a régen várt szifon utáni termet, amely a további kutatások igen fontos kiindulópontja lesz.

Pataki Róbert

HÍREK, HIRDETMÉNYEK

ELŐZETESEN TERVEZETT MKBT SZAKMAI TANULMÁNYUTAK

Június 5–13.

Ausztria. Részvétel a Dachstein barlangok felfedezésének 100 éves évfordulója alkalmából rendezett osztrák barlangnapon (9–13), Obertraun központtal. A programból: idegenforgalmi barlanglátogatások (Óriásjégbarlang, Mammuth-barlang, Koppenbrüller-barlang), overállos túrák (az előbbi 3 barlangban és a Hirlatz-barlangban), hidrológiai, geológiai, barlangtani kirándulások a Dachstein-fennsíkon, történeti (sóbánya) és kulturális (Hallstatt, Bad Ischl) kirándulások stb., stb. Ezt megelőzően (5–8.), az odautazás során Salzburgban a Természet Háza (rendkívüli anyaggazdagságú természettudományi múzeum), továbbá szurdokok, vízesések megtekintése. A végleges program kidolgozás alatt.

Augusztus (kb. két hét, később rögzített időpontban)

A programból: Szlovénia, Skocjani-barlang Hanke-csatornájának bejárása, Sočavölgy (Boka-vízesés, Soča-forrás, Canin-fennsík), Baredine-barlang (Isztria), Dolomitok (kalapos kövek), Bozen (Ötzi-múzeum), Ausztria (Hochobir 2139 m, Obir-barlang).

Titkárság

A Speleo Sport árlistája Téli Petzl akció!!

Ecrin Rock	16 800 Ft	Croll	9 300 Ft
Elios	12 350 Ft	Ascension	10 850 Ft
Vertex	16 800 Ft	Tikka Xp	11 600 Ft
Simple	9 950 Ft	Myo Xp	15 600 Ft
Stop	17 600 Ft	Myo Rxp	19 400 Ft
Grigri	15 500 Ft	Duo Led 14	29 500 Ft
Tibloc	5 000 Ft	FixoDuoLed	24 600 Ft
Pantin	12 400 Ft	Aceto	16 900 Ft
Shunt	10 900 Ft		

Előfordulhat, hogy a keresett termékből éppen kifogytunk, ezért érdeklődj, és mire jössz érte, berendeljük!

Címünk: 1094 Budapest, Balázs Béla u. 30.	Nyitva tartás:
Tel: 06 1 785-9551	Hétfő, kedd, szerda 10-18-ig
Mobil: 06 20- 367-6964	Csütörtök 10-19-ig
E-mail: kocsisandras@speleo.hu	Péntek 10-17-ig
Weblap: www.speleo.hu	

Sporttársi üdvözlettel:
Kocsis András

LAPZÁRTA UTÁN ÉRKEZETT

NEMZETKÖZI SPELEO KONFERENCIA

2010. november 16–20. Naberezhnye Chelny (Oroszország)

Szpeleológiai szekció (korszerű kutatási módszerek, szpeleogenetika problémái, regionális kutatási eredmények, bioszpeleológia, történeti, archeológiai és paleontológiai kutatások, barlangi ásványok, jégbarlangok). *Mesterséges üregek szekció* (kutatás és nyilvántartás módszerei, kutatási eredmények, ásványformációk, ökológiai szempontok). Barlangvédelem és -hasznosítás szekció (barlangi ökológia, barlangvédelem jogi és gyakorlati kérdései, idegenforgalom és biztonság).

Utókirándulás: gipszbarlangok és -bányák.

Jelentkezés 2010. május 1-ig.

Jelentkezési lap letölthető: <http://pro-speleo.ru/index/english/0-26>

Információ: gunko.a@mail.ru; prospeleo@mail.ru; dolotov@yandex.ru.